

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА З 1955 ГОДА ● NO.3 (3219) ● ЧАЦВЕР, 27 СТУДЗЕНЯ, 2011

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

Цёплая сустрэча
У новасібірскім Беларускім культурна-асветніцкім цэнтры прайшла ўрачыстасць “Мы — беларусы!” **Стар. 2**

Ветрапаркі як альтэрнатыва
Спецыялісты Рэспубліканскага гідраметэацэнтры актыўна вядуць даследаванні ветравога патэнцыялу **Стар. 3**

Калі збываюцца мары
Мастачка Антаніна Ясюк працуе з натхненнем у розных тэхніках і жанрах **Стар. 4**

На роднай зямлі

Радзівілы, якія жывуць у Польшчы, сваёй Бацькаўшчынай лічаць Беларусь

Віктар Корбут

Нягледзячы на тое, што калісьці Радзівілы валодалі маёнткамі ў Літве, Польшчы, Украіне, менавіта Беларусь яны лічаць сваёй першай радзімай. І жывучы цяпер у Польшчы, на пытанне аб тым, хто вы па нацыянальнасці, адказваюць: “Мы — тутэйшыя”.

У нашай краіне кожны школьнік ведае гэтае прозвішча, ды яшчэ цяжка звыкнуцца з думкай, што Радзівілы — не легенда, не гісторыя, а рэальныя людзі, якія жывуць і сёння. У Беларусі іх імем называюць сеткі супермаркетаў, прадукты, Радзівілам належалі раней Нясвіжскі і некаторы час Мірскі замкі, унесеныя ў Спіс сусветнай спадчыны ЮНЕСКА. Між тым даследчыца Вольга Бажэнава сцвярджае, што калі казаць пра мінулае Бацькаўшчыны, то давядзецца ў многіх выпадках ставіць знак роўнасці паміж Радзівіламі і Беларуссю — так шчыльна злучаны між сабой гэтыя паняцці. Бажэнава і стала ініцыятарам выдання альбома з партрэтамі 165 прадстаўнікоў роду “некаранаваных каралёў” Беларусі. Арыгінал альбома XVIII стагоддзя захоўваецца ў Мінску, у Нацыянальным гістарычным архіве. І мала было алічбаваць старадаўнія гравюры, давялося ўзнавіць біяграфіі герояў мінулых часоў. Да праекта падключыліся спецыялісты з Польшчы, Літвы, якія вывучаюць генеалогію Радзівілаў. Арыгіналаў альбома гравюр — усяго 8 асобнікаў па свеце. І толькі ў Мінску кніга дапоўнена яшчэ і малюнкамі пачатку XIX стагоддзя віленскіх майстроў.

Тым часам Таццяна Бялова, дырэктар выдавецтва “Беларус-

Мацей Радзівіл часта бывае ў Беларусі

кая Энцыклапедыя імя Петруся Броўкі”, якое перавыдала старадаўні фаліант, разам з калегамі рыхтуе даведнік “Радзівілы”. Яна гаворыць, што ідэя гэта цікавая, яна мае дзяржаўную падтрымку, таму ўпэўнена, што з часам пачынанне рэалізуецца. А Мацей Радзівіл, нашчадак у 14-м калене Радзівіла Сіроткі, заснавальніка нясвіжскіх замка і касцёла Божага цела, наведваючы гістарычную радзіму, не хаваў здзіўлення: “Цяжка ўявіць, як многа людзей у Беларусі займаюцца гісторыяй маёй сям’і! Я стараюся бываць штогод па некалькі разоў у Нясвіжы, і прызнаюся: для мяне гэта не проста паездкі

на Бацькаўшчыну. Гэта паломніцтва — як на святую зямлю”.

Радзівілы цяпер збіраюць рэчы, каб перадаць адрэстаўраванаму Нясвіжскаму замку для аздаблення яго інтэр’ераў. Нічога дзіўнага: у гэтым родзе заўсёды было многа мецэнатаў і неаб’якавых да мастацтва людзей, пра што сведчыць і выдадзены альбом. Дарэчы, варта згадаць: адзіны прыжыццёвы зборнік вершаў Максіма Багдановіча “Вянок” пабачыў свет выключна дзякуючы фінансавай дапамозе княгіні Магдалены Радзівіл. І ў той час гэта быў таксама інтэрнацыянальны праект, бо збор твораў геніяльнага паэта вый-

шаў у віленскай друкарні літоўца Марціна Кухты.

Выданне “Радзівілы. Альбом партрэтаў XVIII–XIX стагоддзяў”, як лічыць Т. Бялова, стане прыгожай аздабай любой бібліятэкі, і публічнай, і хатняй: “Перавыдадзены намі альбом фамільных партрэтаў князёў Радзівілаў “Icones familiae ducalis Radivilianae” — кніга для аматараў класічнага мастацтва, прыхільнікаў высокай еўрапейскай культуры”. Мацей Радзівіл павёз некалькі кніг у Польшчу. Ён хоча, каб надрукаваную ў Мінску кнігу меў кожны прадстаўнік славутага роду, дзе ён ні жыў.

ВЕСТКИ

Эстафету прымае Гомель

Таццяна Пастушэнка

Беларусь зацікаўлена ў сумесных праектах з культурнымі сталіцамі Еўропы. Пра гэта паведаміў журналістам міністр культуры Беларусі Павел Латушка.

Паводле слоў міністра, цяпер абмяркоўваецца праект “Культурная сталіца СНД”, у якім хоча ўдзельнічаць Беларусь. Гомель, які стаў культурнай сталіцай Беларусі 2011 года, быў прапанаваны ў якасці культурнай сталіцы краін СНД. “Стаяць першай сталіцай Садружнасці – вялікі гонар, і цяпер размова ідзе пра тое, што культурнымі цэнтрамі СНД стануць адразу некалькі гарадоў — Беларусі, Расіі і Украіны”, — адзначыў міністр. Ён таксама дадаў, што Беларусь зацікаўлена ў рэалізацыі сумесных праектаў з культурнымі сталіцамі Еўропы: “Гэта пашырыць магчымасці прадстаўлення айчынай культуры за мяжой і дасць магчымасць беларусам пазнаёміцца з культурай іншых народаў”.

На пачатку будзе музыка

Дні культуры Венгрыі пройдуць летам у Беларусі

Як вядома, Венгрыя з 1 студзеня старшынствуе ў Савеце Еўрапейскага саюза. “Мы хацелі б адзначыць наша старшынства ў Еўрасаюзе серыяй культурных мерапрыемстваў, якія будуць праводзіцца на працягу паўгоддзя”, — паведаміў на нядаўняй прэс-канферэнцыі ў Мінску Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Венгрыі ў Беларусі Ферэнц Контра. Паводле яго слоў, першым такім мерапрыемствам у Мінску стане вечар венгерскай музыкі, які пройдзе ў Белдзяржфілармоніі.

У планах венгерскага пасольства таксама арганізацыя выставы, на якой будуць прадстаўлены посуд, прадметы інтэр’ера, што найбольш ярка адлюстроўваюць характар нацыянальнай культуры. Яшчэ больш шырока венгерская культура будзе паказана пад час Дзён культуры Венгрыі, праграма якіх цяпер фарміруецца.

Нагадаем, што летась у ліпені ў Венгрыі з поспехам прайшлі беларускія Дні культуры, якія сталі першым міждзяржаўным культурным мерапрыемствам у гісторыі двухбаковых стасункаў.

ПОВЯЗЬ ЧАСОЎ

Апошні гаспадар Мірскага замка

Некалькі згадак пра князя Васіля Святаполк-Мірскага

Георгій Каржанеўскі

Нядаўна адбылося адкрыццё Мірскага замка. На ўрачыстасці з удзелам Прэзідэнта згадваліся прозвішчы князёў Ільінічаў, Радзівілаў, Святаполк-Мірскіх. Хто яны былі? Пра ўсіх не ве-

даю, а вось пра апошняга ўладальніка замка, Васіля Іванавіча Святаполк-Мірскага, у маім сямейным архіве ёсць цікавыя матэрыялы.

Гадоў пяць таму з газеты “Голас Радзімы” я даведаўся, што нашчадкі роду Святаполк-Мір-

скіх наведвалі Беларусь і ўдзельнічалі ў навукова-практычнай канферэнцыі ў Мірскім замку. Я ўзрадаваўся, бо даўно шукаю дачку Васіля Іванавіча, Ірыну, якой хацеў бы аддаць адну ўнікальную даведку. Яе мой бацька атрымаў ад старшыні Абезьскага

“Мемарыяла” В. Ложкіна з Рэспублікі Комі. Менавіта ў Комі, у лагеры “Мінеральны” мой бацька адбываў “пакаранне” сам, і там жа 10 студзеня 1952 года сустрэўся з Васілём Іванавічам Святаполк-Мірскім, якога ведаў з дзяцінства. → **Стар. 3**

ЯК СПРАВЫ, ДЫЯСПАРА?

Цёплая сустрэча

У новасібірскім Беларуска-культурна-асветніцкім цэнтры прайшла ўрачыстасць “Мы – беларусы!”

У Новасібірскім вышэйшым вайсковым камандным вучылішчы, якое называюць Вайсковым інстытутам, вучыцца шмат беларусаў — гэта курсанты Мінскага сувораўскага вучылішча і хлопцы, якія закончылі патрыятычныя класы, створаныя ў шэрагу гарадоў Беларусі. Яны, вядома ж, сумуюць па Радзіме, і Беларуска-культурна-асветніцкі цэнтр узяў шэфства над землякамі. Калі ёсць патрэба, курсанты звяртаюцца ў цэнтр па дапамогу ці парадзе. Землякі праведваюць тых, хто трапляе ў шпіталь. Каардынуе работу падпалкоўнік Фёдар Комар — выкладчык інстытута і актывіст БКАЦ.

Нядаўна кіраўніцтва інстытута выдзеліла курсантам аўтобус, і яны пасля заняткаў прыехалі ў цэнтр, дзе іх чакалі землякі і госці. Суправоджалі курсантаў выкладчыкі-беларусы Уладзімір Ільніцкі і Фёдар Комар. Курсанты заўсёды з радасцю прыходзяць у суполку, а ў гэты дзень, нягледзячы на 30-градусны мароз на вуліцы, іх цёпла сустракалі ветэраны: Мікалай Васільевіч Завертан, Соф’я Цімафееўна Домант, Ніна Аляксееўна Факанова. Сустрэчу

Курсанты-беларусы на сяброўскай сустрэчы з ветэранамі

рыхтавалі, гасцей віталі супрацоўнікі цэнтры Ала Дунайцава і Ніна Луцук. За сталамі ў гасцінай, пад гарбату з пачастункамі і праходзіла сустрэча пакаленняў. Старэйшыя дзяліліся ўспамінамі пра вайну, свой лёс і беларускія старонкі ў біяграфіях. Фёдар Комар з гонарам паказаў, цытаваў свой артыкул у вайсковым альманаху — пратое, як беларускае зямляцтва дапамагае курсантам удалечыні ад Айчыны быць далучанымі да культуры, традыцый народа. А ветэран-палкоўнік Мікалай Завертан, якому ўжо 88 гадоў, заваяваў сімпатыі слухачоў прамойніцкім талентам: бадзёра заклікаў хлопцаў верна служыць

Айчыне, берагчы Беларусь як зрэнку вока.

Соф’я Цімафееўна гаварыла, што яна — “калега” курсантаў: у вайну была ў аградзе спецпрызначэння. Апавед беларускай партызанкі пра вайну, баявыя аперацыі, страты сяброў вельмі кранулі слухачоў. А Ніна Аляксееўна, урач па прафесіі, нагадала, як важна з маладых гадоў берагчы здароўе, заклікала хлопцаў не курыць, трымаць у добрай форме цела, прыводзіла цікавыя выказванні старажытных лекараў. Расказвала і пратое, як у гады вайны працавала ў шпіталі на перадавой, вяртаючы ў строй байцоў. Яна, жонка генерала Якава Факанова, імем

якога, дарэчы, названа і вуліца ў Жлобіне, яшчэ з часоў ваеннага ліхалецця добра ведае лепшыя якасці беларусаў.

Кожнаму з выступоўцаў курсанты апладзіравалі стоячы. А потым з цікавасцю бралі з паліц бібліятэкі падручнікі, кнігі на беларускай мове, узрушаліся, што камп’ютар у Расіі часам не чытае наша “ў”, радаваліся беларускім газетам і часопісам. І хоць у той дзень курсанты-беларусы мелі магчымасць пагуляць па горадзе, яны не спышаліся растацца з ветэранамі: бралі ў іх аўтографы, рабілі фота на памяць. Пэўна, гэтае свята крэўнай роднасці з Бацькаўшчынай, з землякамі Сібіры запомніцца ім надоўга.

Край сяброў за акіянам

Прысутнасць беларусаў у Венесуэле значна ўзрасце да 2015 года. Пра гэта заявіў на відэабрыфінгу ў Мінску Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Баліварыянскай Рэспублікі Венесуэла ў Рэспубліцы Беларусь Амерыка Дыяс Нунес.

Да таго часу пачнуць працаваць прадпрыемствы па вытворчасці трактароў і грузавых аўтамабіляў, якія прыядуць ад простае зборкі да вырабу ключавых дэталей з венесуэльскай сталі, алюмінію, шкла і іншых матэрыялаў. “Для гэтага, зразумела, спатрэбіцца прыцягнуць больш спецыялістаў”, — адзначыў пасол. Паводле яго слоў, ужо сёлета ў Венесуэлу будзе прыцягвацца больш беларусаў для работы ў такіх сферах, як сельская гаспадарка, будаўніцтва і газыфікацыя.

Напрыклад, беларускія спецыялісты дапамогуць у будаўніцтве ў Венесуэле аграгарадкоў. Адзін з праектаў, які будзе рэалізаваны на вялікай тэрыторыі штата Гуарыка, ужо ў стадыі распрацоўкі, ён і стане пілотным. “Нам неабходна задзейнічаць сотні гектараў нявыкарыстанай пакуль зямлі, якая ў той жа час — урадлівая, добра арашаецца. У мінулым гэтая зямля належала латыфундыстам, — расказаў пасол. — Магчыма, у іншых краін-членаў аб’яднання “Альба”, такіх як Куба, Нікарагуа, Балівія, Эквадор, узнікне цікавасць да рэалізацыі гэтага праекта”.

Дыпламат падкрэсліў, што беларускія спецыялісты высока цэняцца ў Венесуэле. “Беларусы вельмі дружалюбны, працавіты народ з вялікім вопытам работы ў многіх галінах”, — сказаў пасол.

Ветрапаркі як альтэрнатыва

Таццяна Лабанав

Спецыялісты Рэспубліканскага гідраметэацэнтры актыўна вядуць даследаванні ветравога патэнцыялу

Навукоўцы рыхтуюць Атлас вятроў, які будзе выкарыстаны для ацэнкі пляцовак, дзе можна разгарнуць ветраэнергетычныя ўстаноўкі. “Атлас вятроў — вельмі важны дакумент, які дасць магчымасць ацаніць змяненні ветравога патэнцыялу нашай краіны ва ўмовах зменлівага клімату”, — гаворыць дырэктар дэпартаменту па гідраметэаралогіі Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Марыя Гермянчук.

Як лічаць спецыялісты, больш за ўсё падыходзяць для стварэння ветрапаркаў паўночная і паўночна-заходняя часткі тэрыторыі Беларусі — Мінская, Віцеб-

ская і Гродзенская вобласці. Гэта звязана перш за ўсё з мясцовым ландшафтам: ветрапаркі ўстанаўліваюць звычайна на ўзвышшах. Менш падыходзяць для гэтых мэт Гомельская, Магілёўская і Брэсцкая вобласці. “Варта разумець, што адны толькі ландшафтныя ўмовы — яшчэ не падстава для прыцягнення інвестыцый у ветраэнергетыку. Патрэбны і аўтадарогі або іншыя пад’язныя шляхі да мясцовасці, дзе плануецца ўстаноўка ветрапаркаў, і лініі электраперадачы, на якія будзе скідвацца электраэнергія, трэба ўлічваць і сярэднегадавую фонавую хуткасць вятроў, — падкрэсліла М. Гермянчук. — Толькі пры такіх умовах можна гаварыць пра высокую эканамічную эфектыўнасць праектаў. Расход і аплата электраэнергіі, што атрымліваецца з альтэрнатывы крыніц, прадугледжаны па асобнай схеме

разліку, па іншых тарыфах. Трэба ствараць магутны, эканамічна выгадны кангламерат, бо ветраўстаноўкі як асобнае збудаванне не эфектыўныя”.

Да 2015 года ў Беларусі каля 30 працэнтаў энергараэсурсаў мяркуецца атрымліваць з мясцовых або альтэрнатывы крыніц. У бліжэйшыя два гады праекты па развіцці ветраэнергетыкі будуць выкананы ў Навагрудскім і Лёзненскім раёнах. Чакаецца, што ветрапаркі з’явяцца ў Ашмянскім, Смагонскім, Лагойскім раёнах. Вядуцца перагаворы з нямецкай фірмай “Энерграт” аб устаноўцы ветратэхнікі ў Дзяржынскім раёне, у эканомічна-парку “Волма”.

І кнігі, і газета

Рэдакцыя атрымала ліст, у якім ідзе гаворка пра выдавецкія праекты Данецкай грамадскай арганізацыі “Культурна-асветніцкае таварыства беларусаў “Нёман”

Пры падтрымцы Данецкай гарадской адміністрацыі нашы суайчыннікі нядаўна выдалі кнігу “Беларусы Данеччыны”. Яе аўтар-складальнік — кіраўнік суполкі Соф’я Пасынкава. Гэта, дарэчы, ужо другая кніга, якую стварылі “нёманцы”: першая, пад назвай “У памяці зберагаем...”, прысвечаная ветэранам Вялікай Айчыннай вайны, выйшла ў 2005 годзе. Кніга “Беларусы Данеччыны” — гэта нарысы пра тамтэйшых беларусаў, іх любоў да Данецкага краю.

“Адраджаючы сваю нацыянальную самасвядомасць, данецкія беларусы ў адзінай сям’і з прадстаўнікамі іншых народаў Данбаса актыўна ўдзельнічаюць у станаўленні і развіцці роднага краю”, — чытаем у допісе ў рэдакцыю. Кніга выйшла на рускай і беларускай мовах вельмі салідна: у цвёрдай вокладцы, з

каляровымі ўкладкамі, у ёй больш за 300 старонак. Кіраўніцтва суполкі “Нёман” з удзячнасцю згадвае, што праект рэалізаваны пры падтрымцы пасольства Рэспублікі Беларусь ва Ўкраіне.

Украіне, а таксама кіраўнікам інтэрнэт-праекта Усеўкраінскага саюза беларусаў Аляксандра Драгуна.

Другая вестка — пра выданне ў Данецку газеты “Нёман”. Яе робяць акты-

вісты беларускай суполкі пры садзеянні Дзяржкамітэта Украіны па справах нацыянальнасцяў і рэлігій. Газета выходзіць на беларускай, украінскай і рускай мовах — пабачылі свет ужо 6 яе нумароў.

Шырока асвятляецца дзейнасць таварыства, друкуюцца тэксты пра беларусаў Данеччыны, падаецца цікавая інфармацыя пра жыццё ў Беларусі, традыцыі і культуру беларускага народа. Пад рубрыкай “Хатняя школа” друкуюцца матэрыялы для тых, хто вывучае мову, а таксама беларускія казкі, вершыкі для маленькіх. Увогуле ж актыўна выдання працуе, як гаворыцца ў допісе, на справу зберажэння і развіцця культурнай спадчыны, мовы беларусаў і ўмацавання сяброўства паміж прадстаўнікамі розных этнасаў, якія жывуць у рэгіёне.

ПОВЯЗЬ ЧАСОЎ

Апошні гаспадар Мірскага замка

(Заканчэнне. Пачатак на стар. 1)

Як вядома, праз савецкі ГУЛАГ прайшлі мільёны людзей, таму знайсці асобнага чалавека вельмі цяжка. Але пасля атрымання поўнай рэабілітацыі ў 1993 годзе, трохі ачунаўшы, мой бацька зноў паехаў у Комі, дзе і праводзіў пошукі сваіх сяброў па няшчасці. У 96-м трапіў у Адак, а затым у Абезь, дзе адбываў пакаранне князь Васіль. Яго прозвішча знайшлося ў асобым спіску “Мемарыяла”. Ёсць згадка пра яго і ў кнізе ўспамінаў прафесара Пуніна, які там таксама адбываў зняволенне і апісаў, як выглядаў князь Святаполк-Мірскі, як сябе паводзіў. Н. Н. Пунін паведаміў таксама, што князь загадваў лагернай сталовай і ніколі не ўставаў перад лагернымі начальнікамі, а вітаў іх кіўком галавы, седзячы...

У сшытку ўспамінаў з свайго дзіцінства мой бацька запісаў, што князь Васіль Іванавіч Святаполк-Мірскі быў добрым, дабрадушным чалавекам, любіў пажартаваць. Часта, напрыклад, з’яўляўся на матацыкле ў мястэчку Любча на кірмашах, якія праводзіліся па аўторках і чацвяргах. Рамеснікі гандлявалі там посудам — фарфоравым, гліняным, шкляным, які расстаўлялі проста на зямлі. І вось князь, быццам выпадкам, не захоўваючы правілаў руху, мог праехацца па гэтым посудзе, прыносячы вялікія страты прадаўцам. А калі жанчыны крычалі з плачам: “Што ж ты нарабіў, панок, у нас жа дзеткі галодныя застануцца!”, то ён плаціў у дзесці разоў больш за страту, што здзіўляла ўсіх. Князь ну проста не мог жыць без прыгод! Калі з’яўляўся на рынку, то за ім ужо хадзілі разявакі і чакалі якога-небудзь чарговага жарту.

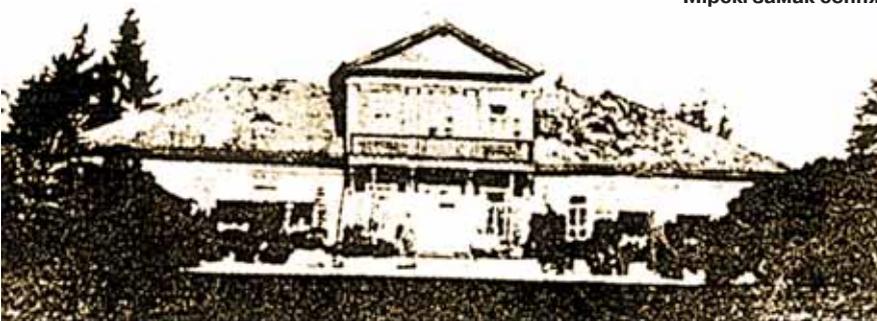
Летам 1935 года князь пажартаваў нават з ваяводы навагрудскага. Калі той на княжацкім пляжы у Любчы пёкса на сонцы, Васіль Іва-

Мірскі замак сёння

Князь Васіль

Занёманскі палац князя Святаполк-Мірскага

навіч на сваім аўто забраў бруднага багача Міхаіла Качана ды завёз у Любчу. Там яго за грошы памылі, хораша прыбралі. Затым князь прывёз Качана ў канцэлярыю ваяводства, дзе абвясціў, што папярэдняга ваяводу звольніў з працы і вось... прывёз новага. Нават загадаў Качану сесці ў крэсла ваяводы і даў яму інструкцыю. Чыноўнікі ваяводы былі збянтэжаны, затым выклікалі паліцыйна і прывезлі ваяводу сапраўднага. Апошні, дарэчы, не пакрыўдзіўся на князеў жарт, бо доб-

ра яго ведаў. Сябравалі яны затым, як і раней... Але было ж вельмі цікава пасля: калі князь прывёз багача дадому, то ягоная жонка Палагея, кажуць, адразу і не пазнала свайго гаспадара...

Кожны год да князя прязжалі госці з Германіі, Францыі, Аўстрыі, і ён арганізоўваў для іх паляванні. Падлеткам, у тым ліку і майму бацьку, давалі па два злотых, каб учынялі ў лесе шум — грымелі бляшанкамі і званкамі... Тады выбягала шмаг зайцоў, дзікіх коз і іншых звяроў. Такія

забавы доўжыліся ўвосень дзён 30. Часта пад час адпачынку госці разам з князем прязджалі ў вялікую вёску Ярэмічы, што непадалёк ад мястэчка Мір, да дырэктара школы Карла Фердынандавіча Бярнарчыка і ягонай жонкі Софіі Іванаўны Клаўсуць. Дырэктарскі дом быў адчынены заўсёды для ўсіх. Туды прязджалі знакамітыя людзі, тут спаборнічалі ў паэзіі, спявалі народныя песні... З асаблівым захапленнем слухалі гаспадара хаты, які чытаў на памяць Адама Міцкевіча

3 РЕДАКЦЫЙНАЙ ПОШТЫ

Мы яшчэ сустрэнемся

У Францыі, дзе я цяпер жыву, ёсць маляўнічы гарадок, у якім традыцыйна праходзяць папулярныя канцэрты класічнай музыкі. Называецца ён дзіўнавата — Choise Dieu, што ў перакладзе на беларускую мову значыць: Божа Крэсла. Летас у верасні мне пашчасціла правесці там выставу сваіх габеленаў. Было многа ўсяго прыем-

нага: сонца, прыхільнікі беларускага мастацтва...

А цяпер, калі пішу гэтыя радкі ў рэдакцыю “Голасу Радзімы”, дзе так сардэчна было гасцяваць на пачатку мінулага года, мае новыя здабыткі выстаўляюцца ў Парыжы — разам з творамі французскіх мастакоў. Працягнецца выстава да 13 лютага. У маі ж месяцы збіраюся зноў вы-

брацца ў Беларусь, у тым ліку і на родную Віцебшчыну.

Жадаю супрацоўнікам рэдакцыі, чытачам газеты ўсяго добрага ў надышоўшым годзе. Прыміце маё сардэчнае прывітанне з-пад Альпаў. Няхай у вас будзе ў розных краінах мноства сяброў!

Вольга Дзёмкіна,
Ліён, Францыя

Вольга Дзёмкіна на аўтарскім вернісажы

Экранізуецца класіка

Таццяна Пастушэнка

Фільм паводле рамана Уладзіміра Караткевіча “Каласы пад сярпом тваім” плануец стварыць беларускія кінематаграфісты

Сцэнарый для кінастужкі па матывах твора класіка беларускай літаратуры напісаў Аляксандр Качан, які цяпер жыве ў Кіеве. Сярод апошніх яго прац — і сцэнарый першага беларускага фільма жахаў “Масакра”, які зняў рэжысёр Андрэй Кузіненка.

Як паведамілі ў Міністэрстве культуры Беларусі, сцэнарый паводле рамана “Каласы пад сярпом тваім” цяпер дапрацоўваецца аўтарам. А далей будзе вызначана здымачна-паста-новачная група, зацверджаны рэжысёрскі сцэнарый. Да фінансавання праекту плануецца прыцягнуць і сродкі замежных партнёраў. Хто стане рэжысёрам фільма — пакуль невядома. Калі ўсё складзецца, як запланавана, то здымкі фільма пачнуцца ўжо сёлета.

Віктар Ельскі,
член-карэспандэнт Нацыянальнай
Акадэміі навук Украіны, г. Данецк

Ганаруся сваім родам

Як вядома, род Ельскіх, да якога і я належу, мае прамыя дачыненні да культур некалькіх краін: беларускай, польскай, рускай, украінскай. Мой прадзед Канстанцін, ураджэнец Ігуменшчыны — цяперашняй Чэрвеньшчыны, — быў за-олагам і падарожнікам, ён напісаў кніжку пра Цэнтральную Амерыку, потым выкладаў у Кракаўскім універсітэце. Адзін яго блізкі сваяк, Аляксандр, быў беларускім пісьменнікам, збіральнікам рукапісаў і

кніг, а другі, Міхал, — кампазітарам і віртуозным музыкам-скрыпачом. Дзед мой нарадзіўся ў Пінску. А маці, любімая вучаніца акадэміка Мікалая Вавілава, адраджала пасля фашысцкай акупацыі біялогію ў Сталінскім (цяпер Данецкім) медуніверсітэце. Бацька ж мой загадваў кафедрай мікрабіялогіі ў гэтым жа ўніверсітэце, дзе цяпер і я працую.

Таму для архіва рэдакцыі “Голасу Радзімы” пасылаю дыск з

відэафільмам, прысвечаным гісторыі сям’і Ельскіх. Там вы знойдзеце і беларускі, і польскі, і рускі, і ўкраінскі матэрыялы. Мінулыя два гады былі радаснымі для мяне тым, што ў апошні час я атрымаў з рук Пасла Беларусі ва Украіне памятную медаль, прысвечаны гадвіне вызвалення Беларусі. А фільм, які я вам пасылаю, зроблены вельмі прафесійна, ён нават заняў трэцяе месца на Міжнародным фестывалі ў Чанстахове (Польшча).

Сёлетняй вясны я чакаю з нецярпеннем, таму што ў гэты час у нашым горадзе пад час 120-гадовага юбілею кампазітара Сяргея Пракоф’ева, які родам з Данеччыны, будзе выканана вялікая канцэртная праграма. Несумненна, загучыць і беларуская музыка, а можа, і які твор майго прашчурна з Ігуменшчыны Міхала Ельскага.

ТВОРЧАСЦЬ

Калі збываюцца мары

Мастачка Антаніна Ясюк працуе з натхненнем у розных тэхніках і жанрах

Святлана Дуда

Батык, жывапіс на шоўку, тэкстыль, лямец — яна ўмее тварыць прыгажосць у адзенні, інтэр'еры, як і афармляць свае творы для выстаў у выглядзе нацюрмортаў, пейзажаў. Па адукацыі — выдавец-паліграфіст. Выхоўвалася ў атмасферы творчасці: маці ткала дываны, вышывала, дзеці шмат малявалі. І Алена хацелася больш творчай працы, таму вучылася далей у Акадэміі мастацтваў у Мінску, стажыроўку па спецыяльнасці “Дызайн касцюма і тканіны” праходзіла пад кіраўніцтвам Маргарыты Шчамялёвай. Урэшце, як стала займацца батыкам, зразумела: чалавек шчаслівы, калі робіць тое, пра што марыў з дзяцінства. І ўжо гадоў дзесяць яна ў любімай справе.

Мастачка робіць стаўку на колер: адметная, гэтка ўмоўна-плямавая мова прываблівае і ў струменлівым шоўку, і ў пакеманай бавоўне. Менавіта колер, яго сіла і энергія, пераканана Алена, робяць на нас найбольшае ўражанне. У яе творах плаўныя лініі, прыгожая гульня колераў, пераважна любімых ёю: фіялетавага, бэзавага, ліловага, глыбокага сіняга. Яны, дарэчы, пераважаюць і на пано, карцінах, шторах, арт-аб'ектах, у аксесуарах для жанчын, адзенні. У працах Алены Ясюк адчуваецца стыльнасць, дэкаратыўнасць, а шалікі яе маюць

Творы Антаніны Ясюк упрыгожваюць і выставы, і жанчын

адметны шарм і сціплы шык. І кватэру яна ўпрыгожыла ўласнымі творами, і носіць сваімі рукамі створаныя шалікі, сукенкі, блузы... Многія працы трапляюць і ў прыватныя калекцыі.

Як гэта ўсё так прыгожа атрымліваецца? Ёсць, усміхаецца субяседніца, свае сакрэты... Працуе Антаніна і ў тэхніцы фотапалатна: натуральны здымак апрацоўвае, каб не разбуралі яго святло і вільгаць. А яшчэ ёй цікава працаваць на зямлі, займаецца ландшафтным дызайнам: жывая агароджа, кветнікі, альпійская

горка на лецішчы — усё сама рабіла.

Яшчэ адно хобі мастачкі — цікавасць да радаводу. Антаніна — член Мінскага сходу нашчадкаў шляхты і дваранства, у яе ёсць і герб па бацькавай лініі. “Ва ўстанове “Энцыклапедыкс” працуюць людзі, якія дапамагаюць у пошуках, — гаворыць яна. — Дэталёва радавод пакуль не вывучала, але ведаю: сярод продкаў былі добрыя мастакі, спевакі”. Цяга да родавых каранёў уплывае і на творчасць: у яе ёсць арт-аб'ект “Пачатак шляху”. А ў дыпціху

“Сям'я” на адной з карцін бачым пяць дрэў, якія ўвасабляюць сем'і. Дрэвы — адны ўжо старыя, хоць яшчэ і моцныя, другія ж, хоць і кволя, але ўсыпаны ружовымі кветкамі: гэта маладое пакаленне, у якога жыццё наперадзе.

Алена Ясюк любіць брацца за новыя справы, шмат падарожнічае. І таму ў яе столькі задумак, што, пэўна, жыцця не хопіць, каб усё зрабіць. І хоць такая творчасць вымагае шмат фізічнай працы, аднак, прынаецца мастачка, робіць усё з натхненнем — бо гэта яе любоў, яе жыццё.

Замест бібліятэк — медыятэкі

Юлія Патоцкая

Усе школьныя бібліятэкі ў краіне будуць пераўтвораны ў цэнтры інфармацыйных рэсурсаў і медыятэкі

Такая мадэрнізацыя пройдзе ў адпаведнасці з Праграмай развіцця агульнай сярэдняй адукацыі на 2007–2016 гады. Як раскажаў намеснік міністра адукацыі Казімір Фарыно, ужо падрыхтаваны пералік інфармацыйных рэсурсаў і электронных сродкаў навучання, рэкамендаваных для камплектавання школьных бібліятэк. “Таксама створаны і рэгулярна абнаўляецца каталог праграмных сродкаў, рэкамендаваных для выкарыстання ў адукацыйным працэсе, які тыражуецца і на кампакт-дысках накіроўваецца ва ўстановы адукацыі ў адпаведнасці з заяўкамі”, — адзначыў намеснік міністра.

Лес ва ўсёй прыгажосці

Жывапіс, фотаздымкі і графіка прадстаўлены на фестывалі пейзажу, прымеркаваным да Міжнароднага года лясоў. Фэст праходзіць у Нацыянальнай бібліятэцы Беларусі

БЕЛТА

Беларускі лес — крыніца натхнення для творцаў

Мікалай Луцэвіч

Як адзначыў на цырымоніі адкрыцця куратар выставы, мастак і старшыня грамадскага аб'яднання “Міжнародная гільдыя жывапісцаў” Фёдар Ястраб, выстаўленыя

на ёй творчыя працы распаўсюджваюць не толькі пра лясы, але ў большай ступені пра саміх аўтараў: як яны адчуваюць лес, якім яго бачаць. “Безумоўна, для любога фатографа гэта не толькі любаванне лесам, але магчымасць адчуць

сябе часткай прыроды. Лес — гэта філасофія жыцця, цэлы свет, асобнае царства. Для любога творчага чалавека няма лепшага настаўніка, чым прырода. Толькі яна можа прымусіць нас па-сапраўднаму любіць зямлю”, — пераканана Фёдар Ястраб.

Лясы, так званыя лёгкія планеты, адыгрываюць важную ролю ў сусветным біялагічным, эканамічным і сацыяльным жыцці. Аднак іх плошча на планеце імкліва памяншаецца, што вядзе да негатыўных працэсаў глабальнага значэння. Генеральная Асамблея ААН абвясціла 2011 год Міжнародным годам лясоў. Гэта дапаможа павысіць даведчанасць жыхароў планеты ў значнасці лясных экасістэм, неабходнасці іх аховы і абнаўлення.

А на выставе ў Нацыянальнай бібліятэцы наведвальнікі могуць пазнаёміцца з творами Аляксандра Грышкевіча, Алеся Сушы, Ягора Батальёнка, Георгія Паплаўскага, Віктара Суглоба, Валерыя Вядрэнка, Вадзіма Качана і іншых аўтараў.

ПРА ШТО СЛОВА ГАВОРЫЦЬ

Моўнае багацце

Прызнацца, мне не раз даводзілася чуць, што беларуская гаворка — вельмі мілагучная, яна лашчыць слых і натхняе на творчасць. І гэта сапраўды так.

Паркаль, аксаміт — нават толькі вымаўляючы гэтыя словы, адчуваеш штосьці вельмі далікатнае. Усе мы ведаем: гэта назвы тканін, ды не заўсёды правільна ўяўляем, якіх менавіта. Значыць, варта ўгадаць значэнні слоў **паркаль** і **аксаміт**.

Паркаль — гэта лёгкая баваўняная аднаколерная або з набіўным малюнкам тканіна, па-руску **ситец**. **Аksamit** жа — шаўковая тканіна з кароткім густым ворсам, рускі адпаведнік — **бархат**.

Дарэчы, найбольш спрыяльны перыяд для адпачынку, з канца жніўня і ў розных месцах да канца верасня або кастрычніка, і па-руску, і па-беларуску называюць: **бархатны сезон**.

Беларуская мова багатая на сродкі выражэння паняццяў. Заўважана такая адметнасць нашай свядомасці: выдзяляць шматлікія разнавіднасці важных для побыту прадметаў, паняццяў і называць кожнае з іх асобным словам. У нашай мове, напрыклад, больш за два дзясяткі назваў балот. Спынімся ж мы на некаторых найменнях посуду, якія часам блытаюць у маўленні.

БЕЛТА

Ганчар Т. Швідзенкава і яе посуд

Так, рускае слова “кружка” на беларускую мову перакладаецца не адным адпаведнікам. У залежнасці ад прызначэння сасуда і матэрыялу, з якога ён зроблены, размяжоўваюцца **конаўка**, **кубак**, **куфель** і **скарбонка**. Нагадаю, што кожны з гэтых назоваў абазначае.

Конаўка — гэта **металічная** пасудзіна з ручкай для піцця, звычайна самаробная.

Кубак жа — невялікая, звычайна з ручкай, **фарфоравая**, **гліняная** ці іншая пасудзіна для піцця. А яшчэ — ваза з каштоўнага матэрыялу, што ўручаецца пераможцу ў спартыўным спаборніцтве як прыз.

Куфель (або **кухаль**) — бакал для **піва**.

А **скарбонка** прызначана для збору грошай.

Падрыхтавала **Вераніка Бандаровіч**